

EKHVA/3279/03.00/2025

27.6.2025

Hyvinvointialueen lausunto VN/34144/2023

1. Toteuttaako ehdotettu säädöskokonaisuus tavoitetta varhaisen tuen saatavuuden parantamisesta?

Kyllä pääosin. Tasavertaisesti kaikille säännöllisesti tarjottavat terveystarkastukset antavat mahdollisuuden tukea perheitä ja vanhemmuutta. Palveluiden jatkumo on selkeä ja ikäkausikohtaiset tarkastukset neuvolassa ovat selkeitä niin työntekijöille, kuin asiakkaillekin, sekä ne lisäävät yhdenvertaisuutta ja suunnitelmallisuutta.

Huolena on erityisesti lääkäriresurssin riittävyys. Lääkärin työ tulisi kohdentaa erityisesti niille, joista terveydenhoitajalla herää huoli. Terveystarkastajien ammattitaito ja erilaiset seulontamenetelmät ovat kehittyneet, eikä lääkärin tutkimus ole enää niin tärkeä fyysisten sairauksien seulontana kuin aiempina vuosikymmeninä. Näin ollen laajan terveystarkastuksen tarkoista ikämääreistä tulisi luopua.

Raskauden aikaisten palveluiden osalta huomiona, että lääkärikäyntien päällekkäisyyksien karsiminen on hyvä asia ja tähän tulee ohjata rajallisten resurssien vuoksi myös loppuraskaudessa.

Toisaalta haasteena uudessa rungossa koetaan lääkärikäynti jo rv 8–11, sillä terveydenhoitaja ei välttämättä ehdi omaa käyntiään toteuttaa ennen sitä. Aiemmin ensimmäinen käynti terveydenhoitajalla on ollut tuossa ajankohdassa ja lääkärikäynti vasta selkeästi myöhemmin. Tämän vuoksi terveydenhoitajan ensimmäinen tarkastus siirtynee puhelimitse/etänä tehtäväksi, jotta lääkärille saadaan riittävät esitiedot omaan tarkastukseensa.

2. Tarvitaan seuraavat toimet

Saatavuuden parantuminen toteutuu parhaiten kohdentamalla lääkärintyö sitä tarvitseville. Esimerkiksi säännöllisen synnytyksen jälkitarkastuksen voi aivan hyvin tehdä myös siihen koulutettu terveydenhoitaja. Säännöllisen synnytyksen jälkitarkastuksen kriteereihin tosin toivotaan muutoksia, jotta esimerkiksi suunnitellun sektion jälkeen tarkastuksen voisi tehdä myös terveydenhoitaja, mikäli sektio on sujunut suunnitellusti. Tämä lisäisi työnjakoa ja resurssien jakoa lääkäreiden ja terveydenhoitajien välillä.

Alle kouluikäisen neuvolapalveluissa kaikille tarjottavat neuvolan runko-ohjelman mukaiset käynnit tukevat universaalien palveluiden ajatusta ja ovat riittävän laajat toteuttaakseen tätä periaatetta. Kuitenkin laajan terveystarkastuksen ikämääreistä tulisi luopua ja käytettävissä oleva niukka lääkäriresurssi kohdentaa sitä terveydenhoitajan arvion mukaan eniten tarvitseville.

Myös kouluterveydenhuollon käytettävissä oleva lääkäriresurssi tulisi kohdentaa sitä eniten tarvitseville terveydenhoitajan arvion mukaan. Näin ollen laajan terveystarkastuksen ikämääreistä tulisi luopua.

Kouluterveydenhuollon esitietokysely tulisi saattaa sähköiseen muotoon niin että myös alaikäinen voi täyttää sen osaltaan itsenäisesti.

Tarkastuksesta poisjäävien tuentarpeen selvittämiseen olisi hyvä saada tarkempi ohjaus määräaikojen muuttuessa.

Tarkastusten sisällössä tulee ottaa huomioon terveydenhoitajan mahdollisuus yhteisölliseen työhön/ryhmään kohdistuvaan terveysneuvontaan (esim. luokat 2, 3, 4 ja 6).

3. Suun terveydenhuolto

Esitykset ovat kannatettavia kaikissa ikäryhmissä.

4. Opiskeluterveydenhuolto

Opiskeluterveydenhuollon osalta olisi hyvä vielä tarkemmin määritellä kelle opiskeluterveyden palvelut kuuluvat. Oppilaitoksissa on nykyään hyvin monimuotoisia ja räätälöityjä opintojen suoritustapoja. On myös tärkeää luoda kaikille hyvinvointialueille yhtenäiset toimintatavat uudelleen kutsuttavien kohdalla. On myös oppilaita, jotka ovat jo YTHS:n asiakkaita, työelämässä tai työttömänä. Aikaraja tarkastuksesta kutsuntatilaisuuteen mietityttää, joten se voisi olla hyvä tarkemmin määrittää. Lisäksi on syytä informoida lain muuttumisesta oppilaitoksia ja varmistaa, että opetuksen järjestäjä tuo mahdolliset huolet opiskeluhuollon tietoon, koska kaikki opiskelijat eivät enää tapaa terveydenhoitajaa ensimmäisenä opiskeluvuotenaan.

Lisäksi mietityttää, mitä muiden kuin toisen asteen opiskelijoiden ennakotarkastus pitää sisällään, ja kuinka pitkä aika siihen tulisi varata.

5. Onko esitetty sääntely valtioneuvoston asetukseen neuvolatoiminnasta sekä koulu- ja opiskeluterveydenhuollon sisällöstä riittävä terveystarkastusten toteuttamiseksi?

Sääntely vaikuttaa neuvolatoiminnan näkökulmasta riittävältä ja päivitetty terveydenhuoltolaki sekä valtioneuvoston asetus vaikuttavat selkeiltä.

6. Yhtenä toimenpiteenä asetusluonnoksessa ehdotetaan kansallisten ohjeistuksien ja suositusten päivittäminen NEUKO-tietokantaan. Onko esitetty toimenpide riittävä?

Kannatetaan ehdottomasti NEUKO-tietokannan hyödyntämistä kansallisten ohjeiden ja päivitysten osalta.

7. Millaista muuta kansallista ohjausta ja toimenpiteitä esitetyn lainsäädännön onnistunut toimeenpano mielestänne edellyttää?

Onnistunut toimeenpano edellyttää riittävää tiedottamista sekä tehtyjen valintojen perustelemista hyvinvointialueille, jotta palveluita ei lähdetä liikaa muokkaamaan tai soveltamaan. Tärkeää olisi myös saada riittävät resurssit lapsen ja perheiden yksilöllisten tilanteiden huomioimiseen ja tukemiseen ja vähentää liiallista sääntelyä. Tämänkin takia olisi tärkeää, että hyvinvointialueille annetaan riittävä aika alijäämien kattamiseen, jotta liian suuret ja nopeat sopeuttamistoimet eivät aiheuta sellaista resurssien karsimista, josta yhteiskunta joutuu myöhemmin maksamaan.

8. Muita huomioita

Haasteena on terveellisuuden, turvallisuuden ja hyvinvoinnin tarkastuksien aikataulun muuttuminen. Tällä hetkellä tarkastukset toteutuvat samassa aikataulussa ympäristötoimen tarkastuksien kanssa ja niissä on tehty tiivistä yhteistyötä. Jatkossa monialaisten tarkastuksien osalta eri toimijoilla (ympäristötoimi, työterveyshuolto, opiskeluterveys ja pelastustoimi) olisi hyvin erilaiset aikataulut. Tarkempi ohjaus tarkastuksen

tavoitteista ja mahdollisuudesta hyödyntää eri toimijoiden vanhoja tarkastuskertomuksia olisi suotavaa.

Etelä-Karjalan hyvinvointialue

Kirjaamo

Valto Käkelän katu 3

53130 Lappeenranta

Vaihde 05 352 000

Faksi 05 352 7800

etunimi.sukunimi@ekhva.fi

www.ekhva.fi

Y-tunnus: 3221313–1

Asiakirja päättyy tähän.